

Dr. Robič, kanonik in bivši profesor cerkvene zgodovine in prava na vseučilišču v Gradcu je 28. avg. petdesetletnico svojega duhovništva obhajal. Njegovi hvaležni učenci posebno iz graške pa tudi mariborske škofije so mu odposlali lepo latinsko pismo s pridjanimi 600 podpisi in 384 fotografijami. Tako so se mu dostojno zahvalili za lepe nauke, med katerimi se nabajajo tudi sledeče besede: „Nevesta Kristusova — sveta katoliška Cerkva — je naša mati, zedinjevalno središče narodov, prava podlaga človeške omiki; zato ne more drugače biti, kakor da narodi in človeška družba največji kvar in škodo trpite, kedar se ona iz javnega življenja potiskava in izpodriva.“

Nepotrebno pikanje so začeli nekateri prenapeti večjidel iz Pruskega k nam prišedši lutrovci zoper nas katoliške Štajerce in sicer po svojem lističu v Gradcu: „der steiermärkische Protestant.“ Ta pride sedaj po § 302 in 303 na tožno klop, ker je kat. Cerkvo zasramoval in na njene duhovnike ljudi ščuval k zaničevanju in sovraštvu.

Sv. misijone prepovedal je znani okrajni glavar celjski Haas v celem laškem okraju, češ, da bi se sicer bolezni zatrosile. Čudimo se, zakaj se neki mesta, trgi, večje vesi, toplíce, sejmovi, tovarne, fabrike, otroci v šolah itd. trpijo, vsaj se tukaj tudi mnogo in včasih še preveč ljudi shaja!

Frajmaurerji v Genfu na Švicarskem so skovali novo postavo, ki prepoveduje vsako katoliško službo božjo, tudi v hišah. Nekdanji rimski pagani so tudi tako delali.

Pruski cesar in lutrovski preganjalec katoliške Cerkve je dal iz kanonov, katere je na Francoskem zaplenil, vlti velikansk zvon za katoliško in stolno cerkvo v Kolinu, kder počivajo 3 sv. kralji. Že $\frac{1}{2}$ leta zaganjajo zvon, ki pa še niti ensamkrat ni zazvonil, ker se kladvo v njem nikamor ne gane, kakor da bi se sporočilo cerkvenega preganjalca navlašč branilo pri službi božji zadoneti. —

S strašansko hitrico je tiščal c. kr. predsednik kranjski vitez Widmann na odstavljenje g. Jož. Lesjaka, fajmoštra Sodraškega, ki je bil zaradi neke pridige o samomorivcu, kojega je bil prisiljen na blagoslovljeni zemlji pokopati, tožen in na 3 mesece v ječo obsojen pa je svitlega cesarja prosil za pomiloščenje, katero je tudi dobil. Ali okrajni glavar Kočevski g. Fladung je fajmoštra 2 dni poprej, brez ozira na to, da še rešitev prošnje ni prišla od cesarja, na ukaz g. Widmanna, odstavil službe, vzel cerkvene knjige in ustavil dohodke; 4 dni pozneje je še g. Widmann začasnemu oskrbniku ljubljanske škofije g. kanoniku Zupanu naložil 100 gld. kazni, ker ni hotel meni nič tebi nič župnika odstaviti, preden se poizve, kaj so cesar sklenoli. Naposled pride cesarsko pomiloščenje in sivolasi župnik se fari sam rad odpové; stra-

šansko bitra gg. Fladung in Widmann — pa nista opravila nič druga, kakor da sta pokazala, kako dobro bi sodila — na Prusko.

Gospodarske stvari.

Kako ribnike za karpe narejati in z njimi ravnati?

M Vrednost ribnika je največ odvisna od tega, da se lahko in zadosti vode v njega spustiti more in da se v njem mnogo hrane za ribe zarodi. Poslednja lastnost pa je zopet najbolj odvisna od ribnikovih tal in njegove globočine. Peščena tla dajejo sicer pičlo pa dobro hrano, ilovica in šota je v tem oziru dobra, še boljša pa so ilovnata prstenata tla, suh in top il je slab, še slabše pa kamenita tla. Povedano velja posebno o ribnikih za karpe.

Kdor si nove ribnike napravlja, ta mora pred vsem drugim gledati na to, da ima pritok in odtok vode v svojih rokah. Le malokdaj se ribniki delajo tako, da se zemlja izkoplje in pa izvozi. Navadno se narejajo ribniki na neravnih doličastih zemljiščih, prek ktera se potem na najnižjem mestu poprečni jez potegne in zgradi.

Taki jezovi se delajo navadno najbolj iz snovi, ki so pri rokah. Zajedno se pri tej priliki izkoplje tudi jama za ribe. Najboljše snovi za jez so il in glina. V peščeni zemlji se mora jezu podlaga iz ila dati, sicer vodo prepušča in ribnik se lahko posuši, če ni dovoljnega pritoka.

Devična zemlja daje največje zneske, ločje in zablatna zneske zmanjšuje.

Da se more iz ribnika voda izpustiti, se položi skozi jez poprečna cev na najnižjem mestu, ki se na vodni strani poljubno odpreti da. Navadno obstojijo take cevi iz močnih izdolbenih drevesnih brun, ki se v mehek mah položijo. Ako se na njih skorja nepoškodovana pusti, te cevi dosti bolje in dalje držijo. Narejajo take cevi tudi iz opeke (cegla) in iz žganih glinastih cevi, kakoršne so drenažne cevi. Vzidajo se potem s cementnim apnom. Na vodni strani se ta cev skozi steno iz zbitih desek ali pa skozi cementni zid položi. Cev se s pilekom ali zaklopo zapira in s pomočjo droga in vretena odpira. Včasih postavijo tudi po koncu stoječo cev, ktera na horizontalni navpično stoji. Na sprednji strani je od tal do vodinega površja z zatvornimi deskicami, ki druga nad drugo stoje, zaprta. Te deskice se dajo poljubno proč vzeti ali pa zopet noter postaviti, kakor pač kdo hoče ali vodo v ribniku napeti ali pa spustiti. Tam kjer mali potočici skozi ribnik tečejo, imajo te zatvorne deskice to dobro, da vodo v ribniku vedno jednako napeto vzdržujejo. Voda namreč čez najvišjo deskico in pa skozi navpično cev odteka in tako globočino vode poljubno zmenjavamo, ali deskice nastavlja ali jih odjemaj.

Odtok vode iz ribnika se z lesenimi rokami zapira, da ribe ne morejo uhajati. Roke morajo pod vodo stati, da manj gnijejo. Železne roke niso prikladne, ker jih rija prehitro sne.

Ribja jama je globela, v katero se ribe zbirajo, kedar se voda iz ribnika spušča. Ta globela mora biti tako narejena, da jo je mogoče popolnoma suho položiti. V rahli, mehki zemlji je dobro, če se z leseno ali zidano ograjo na vseh straneh obda in z debelim dnem iz desek pokrije. Ribji jami se mora vsa skrb obračati in jo marljivo vse zablate očistiti, kedar se ribi.

Hasnovito je tudi tam, kder ribnikova voda iz ribnika izteka, globelo izkopati, ktera se sprednja ribja jama imenuje, da ribe, če bi bile roke kaj poškodovane, v njej ostajajo. Pri njenem odtoku je tudi z rokami pregrajena, da tako nobena riba ne more uiti. Pri večjih ribnikih je z lesom obita ali z kamenjem izložena. V njej mora vedno voda biti, da ribnikova cev ni na suhem in se nje tako gnjiloba ne poprime. S časom postanejo cevi po odtekanju vodi znotraj hrapave in neravne in ribe, ki skozi grede, se lahko poškodujejo. Ne vidi se tedaj rado, da ribe skozi nje v sprednjo globelo prihajajo.

Dno ribnikovo se mora z jarki ali grabicami prepreči, da more voda od vseh strani lahko in hitro odtekati in da ribe lahko pot do ribje jame najdejo. Tudi se na ta način mastno blatno dno hitro posuši, da more vprezna živina v njega, kedar ga je treba obdelovati. Velika napaka za ribnik so globele, iz katerih se voda ne more do čistega odtekati, ker v njih mnogo koristnih rib konec vzame, med tem, ko se ribe roparice vendar le po njih poskrijejo in si tako na škodo daljšega ribjega zaroda življenje rešijo. Iz takih globel se mora toraj vodi, kolikor le mogoče, odtok pripraviti.

Če je dosti vode, da se more ribnik z njo spomladi gotovo in varno napojiti, takrat je dobro ribnik po jesenskem ribljenju po zimi prazen pustiti, da se tako vsa kisioba iz zemlje spravi in vsaj nekoliko ribjih sovražnikov pokonča. Tako imenovani nebni ribniki, to so taki, ktere deževnica in snežnica napaja, se morajo pa v jeseni brž po spuščanju zopet zapreti in z vodo napojiti. Pritoki iz vasi in polja so koristni, ker imajo veliko živeža v sebi in tedaj ribnike rajši z vodo rosivnico napajajo, kakor z vodo iz rek in potokov. Če se ribnikom voda iz bližnjih razvodij, iz bližnjih vasi ali njiv dopeljuje, tako se po takem ravnanju izdatno zboljšujejo.

Ne upirajte se namenjeni popravili Pesničke struge!

Pesnica je glavna tekoča voda Slovenskih gor. Kakor žila teče med prijaznimi griči po 4 milje dolgi dolini od nemško-slovenske meje pri Lučanah do Mihovcev niz Velike nedelje, kder v Dravo odteka. Površje vsega zemljišča, ki spada k vodovju Pesnice, znaša 8 □ milj in ima za gospodarstvo lepo lego in prijetno, ugodno podnebje.

Letna toplota je 9° R., t. j. ravno tako, kakor je v Zagrebu, v Meranu, Turinu, Heidelbergu, kder slovito porensko vino raste, in v Nancy-ju, na Francoskem, kder dragi šampanjevec zori. Kraj Pesnice je 8928 oralov (joh) travnikov, ki bi zamogli po 540.000 centov sladkega sena in otave vsako leto dajati in veliko lepe goveje in konjske živine rediti, ki bi zopet s svojim obilnim gnojem ujam in goricam rodovitnost množila. Ali v resnici in djanju ni tako. Sena se po celi dolini komaj nakosi kakih 357120 centov, včasih pa še veliko manje. Sicer lepa dolina dobiva v mokrotnih letinah preveč, v sušnih pa premalo vode — in daja po tem takem mnogo kislega ali pa malo sena. Pridelki so nezanesljivi in zato živinoreja ni, kakor bi zamogla biti. Prvi in največji vzrok tej nezdobi — je Pesnica. Ta, mesto da bi koristila, še le mnogo škoduje. Njena struga je namreč primerno predolga *) in zapažena, da na mnogih krajih ne more naprej; zlasti pa odtekanje vode ovirajo brezštevilni ovinki in čudne klobase posebno počenši od sv. Marjete na Goričkem do Mezgovcev. Vsled tega nastajajo pogoste povodnji, ki včasih celo dolino spremenijo v dolgo in široko jezero. Ove povodnji sicer v jeseni in v spomladi koristijo, ker travnikom gnojijo, ali sredi leta veliko škodujejo, ker travo zblatijo, da nenačnega sena živina jesti neče, in če njo v sili vendar žre, nevarno zbolí. Zavolj velikih ovinkov povodenj le po malem odteka, dolgo zastaja, gnije, dela močvirje, kuži zrak in stori, da imajo posebno od Viša in Trnovcev tje doli na mnogih travnikih kisel, slabo, le konjsko krmo, kar je tudi vzrok, da ondi nahajamo sicer še čedne konje pa jako slaba kravčeta. Omeniti je še, da pogoste povodnji steze zapirajo, moste in mline kvarijo in po kužnem zraku mizlice ali trešlike in griže pozročujejo.

To so poglavni razlogi, zakaj so ljudje že pred 40 letmi začeli misliti na popravo Pesničke struge. Leta 1865. in 1866. so naši poslanci stvar sprožili v deželnem zboru. Leta 1871. je c. k. namestnik baron Kúbek potoval po Pesniški dolini, poslušal pritožbe kmetov, ter se očitno prepričal o potrebi, da se ima nekaj storiti. Vsled njegovega posebnega prizadevanja je 21. avgusta 1871. ministerstvo sklenilo na državne stroške po inženirjih napraviti prvotni in splošni načrt (plan), po katerem bi se naj Pesnička struga poravnala in vsa dolina spremenila v zdravo in rodovito zemljo. Načrt se je letos izdelal. Ministerstvo ga je potrdilo in ga dalo tiskati s spridjanim natančnim narisom. Delce je spisano nemški in se glasi: Denkschrift über die Regulierung des Pössnitz-Baches mit einem Situationsplan. Graz 1875. Leykam-Josefsthal: t. j. Spomenica o reguliranju Pesnice. Iz te spomenice povzamemo bolj imenitne reči!

(Konec prihodnjič.)

*) 7 1/2 milje v le 4 milje dolgi dolini.

Na sadje in vinorejski šoli pri Mariboru se dobivajo lepa, visoka drevesca še sledečih jabeljnih plemen: 4. angleška jabelka, katerej se pravi: Pepping Parker-jeva. Drevo vzraste do srednje velikosti in neznano rado rodi obilega sadu, ki je lepo žolt ali rumen in je videti, kakor da bi bil z močno rijo prevlečen. Sad je lepo dišeč in zelo okusen in se da ohraniti do konca januarja. 5. Sivi kosmači (Pariser Rambour Reinette von Canada) so jabelke z velikim, zlahtnim sadom, ki se do spomladi ohraniti da. Ovo zlahtno drevo je še pri nas na Avstrijskem premalo znano, tem bolj pa na Francoskem, kder ga mnogo čislajo, radi sadijo, ker za jabelke veliko lepega denarja spečajo. Izvažajo njih namreč na milijone na Nemško, posebno pak na Rusko, kder njih plačujejo vsako po 10—20 kr. 6. Jabelke karmelitarce (Carmeliter-Reinette). Sad je srednje velikosti, zelenkasto-rumen, z rudečimi progami in pikami zarobljen in jako okusen in tudi trpežen do sredi zime. Okoli Maribora, posebno v Pkerjah njih že mnogo imajo. Edina napaka pri tem jabelčnem plemenu je, da malokedaj rodi. 7. Veliki kosmači Kaselski (grosse Casseler-Reinette). Drevo ni ravno veliko, vendar spada med ona plemena, ki najbolj močno rodijo. Zlasti ob stezah dobro stori, cvete najbolj pozno in ohrani sad do pozne spomladi. 8. Veliki Kalvil rodi največja, bela jabelka, ki se štejejo med najzlahtnejše sadje. Rusi ga jako porajajo in drago plačujejo in ostane tudi do pozne spomladi in je veliko bolj priporočila vredno drevo, kakor pa 9. Bele rožmarinke, kojih največ imajo na Tirolskem nasajenih, od koder veliko blede-žoltih jabelk rožmarink predavajo, posebno na Dunaj.

(Dalje prih.)

Sejmovi. 11. sept. v Loki. — 13. sept. pri sv. Trojici, v Rušah, pri sv. Janžu pri Drauburgu, v Šmarji. — 14. sept. v Rušah, v Rogatcu, v Golobjem. — 15. sept. v Pleterjih. — 17. sept. v Kapeli pri Brežicah.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Poziv k pristopu k podpirateljnem društvu). Meseca avgusta lanskega leta blagovolilo se je, v „Slov. Gosp.“ razglasiti poziv, v katerem se je tukaj podpisani obrnol do rodoljubov rojenih ali stanujočih med Murom — Dravoj — Sotloj na poseb, in v obče do prijateljev učeče se mladeži s prošnjo: naj pristopijo v kolo društva za podpiranje siromaških dijakov na realnoj gimnaziji ptujskoj.

Sredstva za svoj namen dobivlja društvo, 1. po dobrovoljnih prineskih svojih ustanovnikov in udov, 2. po darovih blagih prijateljev šolske mladeži. Društven ud je vsak, ki vsako leto svoj donesek odraja. Ud pa, ki 10 gld. naenkrat da-

ruje je ustanovnik društva, in ta ni navezan na dalje doneske.

Na omenjen moj lanski poziv odzval se je priličen broj darežljivih gospodov. Nekateri izmed njih sporočili so mi takoj svoje doneske, drugi pak so mi obečali, da bodo ob zgodnoj priliki že kaj storili.

Zahvaljujoči se v imenu podpornega odbora vsem č. gg. udom obrnem se pri skorem početku novega šolskega leta do vseh, koji k blagemu namenu kako žrtvico doprinesti nakanujejo, z uljudno prošnjo, naj mi svoj donesek v Ptuj pošlato blagovolijo. Mnogo siromaških domačih mladičev z lepimi duševnimi dari že se mi je javilo in javlja še se za podporo. Mnogim prošnjam za šolske knjige, oblačilo, živež, moglo bo se le postreči ako se broj podpirateljev zdatno pomnoži. Res, da imajo prebivalci mesta Ptuja v nekem obziru v prvej vrsti basek od dijakov, kateri se tamkej učijo, ali moramo priznati in tudi radi priznamo, da oni za siromaške dijake prav mnogo storijo. Kakor nam gimnazijsko izvestje letošnje pokazuje, dobilo je 18 dijakov brezplačno vsakdajni živež, tedaj so se lansko leto čez 5400 krat prazni železci „v ime Božjega dara“ v Ptuj nasitili.

V tečaju lanskega šolskega leta pristopili so kot ustanovniki sledeči gospodje: G. dr. J. Geršak, c. k. bilježnik v Ormužu; g. A. Kocuvan, kaplan pri sv. Jurju; dr. J. Petovar, odvetnik v Ormužu; M. Zemljič, trgovec v Ljutomeru.

Kot udi pristopili in platili so za šolsko leto 1874/5 sledeči gg.: M. Burcar, župnik pri sv. Kungoti 2 gld.; J. Cajnar, kaplan pri sv. Marku 2 gld.; J. Čurin, kaplan pri sv. Križu 1 gld.; L. Drevenšak, provizor pri sv. Petru 1 gld. J. Hrzič stolni kaplan v Mariboru 2 gld. A. Eisenbah, c. k. davkar v Ormužu, kupon 2 gld. 10 kr. A. Kocuvan, kaplan pri sv. Jurju 1 gld.; J. Kukovec, posestnik v Ljutomeru 5 gld.; J. Lopič kaplan v Omureku 1 gld.; Juri Pavalec, kaplan v Omureku 3 gold.

(Dalje prih.)

Iz mariborske okolice. (Gosp. Seidl in svinjski hlev). Že večkrat je „Slov. Gosp.“ nevkretno delo imel poročati o nemarnosti g. Seidla zastran njegovega službovanja v uradih, kojih ima več, kakor kakov turški paša — bab, t. j. — neznano veliko. Ako mu potem kak „duhovnišk“ list kaj o nemarnosti očita, potem se pa silno srdi, po sabljarski jezi in upije: „ne verajte njim, vse, kar pravijo, je gola laž.“ Dobro, g. Seidl! Vendar poročujemo zopet nekaj Vam, se vé nepovoljnega, kar, ako se poljubi, zamorete za novo laž proglasiti, čeravno resnica ostane, kar je — resnica. Poročamo pa, da je g. kamški župnik že meseca aprila t. l. navadno malomarnemu predniku skladalnega cerkvenega odbora, t. j. g. Seidlu predložil vlogo za stavljenje novega svinjskega hleva, ker je sedanji hlev — podrtina. Toda skrbljiva duša g. Seidlova je nujno reč do avgusta ali na županovo polico ali v žep posadila. Zarad